

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VII.30.315/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke
Dr. Osztovits András előadó bíró
Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: BUDAPEST Hitel- és Fejlesztési Bank Zrt. (Budapest XIII., Váci út 193.)

A felperes képviselője: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (Budapest I., Pauler u. 11., ügyintéző: dr. Stanka Gergely ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Némethi Gábor ügyvéd (Budapest XII., Táltos u. 15/B.)

A per tárgya: kölcsön megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.026/2020/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Kaposvári Törvényszék 20.P.21.018/2018/24. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon felül fizessen meg az alperesnek 450.000 (négy-százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2007. május 31-én az alperes lakásvásárlás céljából kölcsönigénylést nyújtott be az alperesnél, amelynek során nyilatkozat megnevezésű iratot írt alá. Ez – többek között – rögzítette, hogy a kölcsönt forintban kell igényelni, a folyósítás is forintban történik, de a kölcsönt a bank CHF devizában tartja nyilván, az esedékes törlesztőrészeket az igényléskor megjelölt CHF devizában köteles megfizetni. Amennyiben az esedékesség napján a törlesztőrészlet teljesítéséhez szükséges fedezet a devizaszámlán nem áll rendelkezésre, a bank jogosult az aktuális törlesztőrészlet és késedelmi kamat összegével a banknál vezetett bármely számláját megterhelni. Ebben az esetben az ennek kapcsán esetleg felmerülő árfolyamkockázatot szintén az ügyfél viseli. A bank az általa az esedékesség napján hirdetményben közölt számlakonverziós eladási árfolyamon számított CHF összeget számol el az esedékessé vált kötelezettség teljesítésére. Ez azt jelenti, hogy mivel az adott deviza árfolyama időről időre változhat, nem lehet pontosan tudni előre, hogy az egyes devizában azonos összegű törlesztőrészek megfizetéséhez mennyi forint (vagy egyéb deviza) összeget kell majd az igénylőnek a bankszámlán biztosítania a törlesztőrészek teljesítéséhez. Az egyes törlesztések összegének meghatározása úgy történik, hogy az esedékesség napján érvényes számlakonverziós eladási árfolyammal a bank kiszámolja az esedékes devizatörlesztés forint (vagy egyéb deviza) ellenértékét és ezt az összeget vonja le az ügyfél

folyószámlájáról forintban (vagy egyéb devizában). Ebből adódóan a törlesztőrészletek megfizetésével kapcsolatos deviza átváltásból eredő esetleges árfolyamkockázatot – ami a forintban vagy egyéb devizában számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést és csökkenést egyaránt – teljes egészében az ügyfél viseli.

- [2] A nyilatkozat rögzítette azt is, hogy az adós a törlesztőrészletek megfizetéséhez szükséges devizaváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot viseli. Tudomásul vette továbbá, hogy a kamatperiódus 6 hónap, a kamatakió lejártá után a kölcsön minden év januárjában és júliusában kerülhet átárazásra.
- [3] 2007. június 21-én a peres felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján az alperes 102.756 CHF összegű kölcsönt nyújtott a felperesnek. A kölcsönszerződés IV/1-2. pontjai szerint az adós az esedékes törlesztőrészleteket svájci frankban köteles megfizetni; a bank az adós deviza bankszámláját esedékességkor a törlesztőrészlet összegével megterheli. Az adós kötelezettséget vállal, hogy a szükséges fedezetet a deviza bankszámláján rendelkezésre tartja. Az adós köteles viseli a törlesztőrészletek megfizetéséhez szükséges devizaváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot. A XI/4. pont szerint az adós kijelentette, hogy a szerződésben hivatkozott, az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat megértette és viseli, a kölcsön folyósítását mindezek ismeretében igényli.
- [4] 2011. június 29-én a felperes a kölcsönszerződést felmondta, a DH2. törvény alapján elszámolt, majd a DH3. törvény alapján a tartozást forintra váltotta, a lejárt tőketartozást 31.080.193,84 Ft összegben állapította meg.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [5] A felperes módosított keresetében elsődlegesen 23.731.962 Ft tőke és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a perbeli kölcsönszerződés alapján. Másodlagos kereseti kérelme a kölcsönszerződésnek a havi törlesztőrészletek meghatározása útján történő érvényessé nyilvánítására irányult, ami mellett az elsődleges kereseti kérelmével megegyező tartalmú marasztalási keresetet terjesztett elő.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a szerződés – egyebek mellett – az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelensége miatt érvénytelen, ezért abból az alperesnek érvényes fizetési kötelezettsége nem keletkezett.

Az első- és a másodfokú határozat

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a perbeli kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy a havi törlesztőrészlet összege 754,21 CHF; kötelezte az alperest 23.731.962 Ft és járulékai megfizetésére a felperes javára. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt) 213. § (1) bekezdés e) pontja szerint semmis, mivel nem tartalmazza a törlesztőrészlet összegét. A szerződés adataiból ez megállapítható, ezért az érvénytelenség kiküszöbölhető azzal, hogy a felek szerződését annak megkötése időpontjára nézve érvényessé nyilvánította és meghatározta a törlesztőrészlet összegét.
- [8] Az elsőfokú bíróság a devizakockázatra vonatkozó tájékoztatást az egyedi szerződésben foglaltak mellett az üzletszabályzat rendelkezéseire is figyelemmel vizsgálta. Megítélése szerint a tájékoztatás tartalma eleget tesz az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) vonatkozó joggyakorlatában, így különösen a C-186/16., és C-51/17. számú ítéletben kifejtett szempontoknak, valamint a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE-ben támasztott követelményeknek. A tájékoztatásból az alperes fel tudta mérni, hogy melyek lehetnek az árfolyamváltozás kockázatának a szerződésben vállalt pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményei, azokból az alperes nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós és azt sem feltételezhette, hogy az árfolyamváltozás kockázata őt

csak korlátozott mértékben terheli. Mindezek alapján az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések tisztességtelennek nem minősíthetők, erre tekintettel a kölcsönszerződés érvénytelensége ez okból nem állapítható meg. A kereset összecszerúsége vonatkozásában az elsőfokú bíróság arra utalt, hogy az alperes azt vitatta, azonban nem jelölte meg, hogy mennyiben nem helytálló számításokon alapul, mely törlesztéseit nem veszi a felperes figyelembe és így mekkora a tényleges tartozás összege.

[9] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánító részében helybenhagyta, egyebekben megváltoztatta és a keresetet a fentieket meghaladó részében elutasította. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek a kockázatfeltáró nyilatkozatra figyelemmel sem kellően világosak és érthetőek. A kölcsönszerződés az árfolyamkockázatra vonatkozóan kifejezetten csak annyit tartalmaz, hogy a törlesztőrészlet megfizetéséhez szükséges devizaátváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot az adós viseli. Bár ennek megértését a hitelező felperes XI/4. pontja szerint az adóstól elvárja, a kockázat mibenlétét, hatását a szerződésben bővebben nem fejtette ki. A kockázatfeltáró nyilatkozat szerinti tájékoztatás megfogalmazása az árfolyamkockázatot pedig egyfajta szankciós következményként jelenítette meg, ami nem alkalmas arra, hogy az általános tájékozott, észszerűen körültekintő és figyelmes átlagos fogyasztó mérlegelhesse az árfolyamváltozásnak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását, az nem ad világos képet az árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeiről, hanem megtévesztő jellege miatt éppen akadályozza azt.

[10] A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az árfolyamkockázat valós tartalmából a felperes nem adott világos és érthető tájékoztatást az alperes részére, ezért az a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. §-a alapján tisztességtelen. Az érvénytelen szerződés alapján a szolgáltatást követelni nem lehet, a kölcsöntartozásból való marasztalásnak nincs jogi alapja.

[11] A pernyertesség pervesztesség arányát vizsgálva úgy ítélte meg, hogy a felperes túlnyomó részt pervesztéses lett, az alperes pedig a meg nem határozható pertárgy értékű kereseti kérelem tekintetében vált pervesztéssé.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[12] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú bíróságnak az alperes kötelezésére vonatkozó rendelkezésének helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítéletnek az árfolyamkockázat tisztességtelenségével kapcsolatos jogértelmezése – többek között – az rPtk. 209. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Álláspontja szerint a perbeli tájékoztatás mindenben eleget tesz a Kúria és az EUB vonatkozó joggyakorlatában kifejtetteknek. Utalt arra is, hogy a Kúria több ítéletében akként foglalt állást a kölcsönszerződés jelen felülvizsgálati kérelmében hivatkozott rendelkezései, illetve hasonló tartalmú tájékoztatások vizsgálata során, hogy azok egyértelmű és világos tájékoztatást tartalmaznak az árfolyamkockázat mibenlétéről és arról, hogy ez a kockázat korlátozás nélkül a felperest terheli.

[13] Harmadlagos felülvizsgálati kérelmében a perköltség felek közötti megosztására vonatkozó ítéleti rendelkezést sérelmezte a Pp. 83. § (2) bekezdésére hivatkozással azt állítva, hogy az alperes fellebbezése „31%-ban” nem vezetett eredményre.

[14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [16] A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az adott ügyben adott tájékoztatás az árfolyamkockázatról nem felel meg a Kúria, illetve az EUB által felállított követelményrendszernek. Abból ugyan az átlagosan tájékozott fogyasztó számára érthető kellett hogy legyen, miszerint az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, de az nem, hogy az árfolyam fogyasztó szempontjából kedvezőtlen változásának reális esélye van az akár jelentősen megemelheti fizetési kötelezettségeit. A tájékoztatás lényegében arra terjedt ki, hogy az árfolyam a fogyasztó javára és terhére is változhat. A tájékoztatás jórészt arra szorítkozik, hogy amennyiben a fogyasztó devizaszámláján nincs meg a törlesztendő összeg miként jár el a felperes, ill. hogyan számolja ki a törlesztendő összeg forint ellenértékét.
- [17] Ugyanakkor abban nem értett egyet a Kúria a jogerős ítéletben írtakkal, hogy a hivatkozott tájékoztatás szankciós következményként határozta volna meg az árfolyamkockázatot, hanem az azt rögzítette, hogy mi az eljárás, ha a fogyasztó deviza számláján nem található a tájékoztatóban foglalt módon számított deviza összeg. Ezek szükséges és hasznos információk, de nem az árfolyamkockázattal kapcsolatban.
- [18] A felperes felülvizsgálati kérelmében több kúriai határozatot is megjelölt jogi álláspontja alátámasztására. A Kúria rögzíti, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Gfv.VII.30.356/19., Gfv.VII.30.270/19. és Gfv.VII.30.420/19. számú ítéletekben nem a felperes, hanem más pénzügyi szolgáltató, más tartalmú és részletességű árfolyamkockázatról adott tájékoztatását találta tisztességesnek. A Pfv.I.21.868/18. és a Pfv.I.20185/18. számú határozatokban valóban a felperes volt a peres fél, de az utóbb említett ügynek más volt a tárgya, míg a korábban hivatkozott ügyben a tisztességtelenség megítélése a felülvizsgálati kérelem kereteire tekintettel lényegében nem is történt meg.
- [19] A harmadlagos felülvizsgálati kérelem érdemben nem volt vizsgálható önmagában azért, mert a felperes arra vonatkozó releváns jogszabályi hivatkozással ellátott érvelést nem adott elő, hogy miért nem ért egyet a másodfokú bíróság álláspontjával, amely az alperes pereszteségének arányát a meg nem határozható pertárgy érték figyelembe vételével határozta meg.
- [20] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezéseit a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [21] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban peresztes felperest a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint irányadó 82. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes – figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett és felszámított ügyvédi tevékenységgel arányban álló – felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [22] A Kúria a döntését a tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő

